

572/
1980/2

ISSN 0132-5666

0167065021
2082014033

572/2

1980
332020
N4

ლენინის უპირობო

ლენინის უპირობო გაბრუნება
მალეა მოა, დაბლა ბარია,
რაც მოსულიაში ხელისა,
სულ ჩვენი შეგობარია.
ჩვენია დღევანდელი დღე,
სწავლიანდელი დღე,
იმ სათელი გზით მივდივართ,
ლენინის რომ დავდგენია.

მხატვარი

თამაზ ხუციშვილი

ლენინს უპატივად

დიდი ლენინის ოთახი
წიგნებით იყო სავსე.
მროპით რომ დაიღვებოდა,
წიგნს გადასდებდა განსეო,
დაუძახებდა ბავშვებსა,
ბავშვი უუკარა მალსეო,
ხან აისერადა ბურთავით,
ხან შეისვამდა მხარსეო.

ლენინის ანდერძს კასრულებათ

ლენინის ანდერძს ვასრულებთ:
ვართ ხალხთა კმოის რრფიალი,
ქართველი სომეხს შეგობროს,
სომეხი რუსთან მხნედ არის.
თავგულებით შემოღის
თბილისში ღვეკი მხედარი,
უკრინელი წურაღს გმწერს.
ჩვენი მშაკავი მეღვარა.
სობათს გვიგზავნის უსბეკი,
ბამბის თიორ მთახე შემდგარი,
მეგობრობა და მოყვრობა
უკლას გულებში მხედ არა.

ღვინის დაბრუნება

გულს ჩაინერგე ეს სიტყვა,
შელო, იმელო ღვინსა,
უკლავი ღვინი არის
გამსხნელი ხელის ბედისა,
დაუღალავი მებრძოლი,
დამმარცხებელი მტრებისა,
შემქმნელი, ამხალღებელი
დიდი საბჭოთა ქვეყნისა.
თავისუფალი ცხოვრება
ლენინის სიბრძნით გვეღირსა.

ილინის ვიზნაბი

კვლავ ჩვენთან არის ილინი,
საკვდილს ვერ დაუბნდია,
მისი ნათელი წიგნები
სიმართლის გზა და სიღია.

ზოგჯერ ხსოვნები

ელექტროენერგია ანათებს ოთახებსა და ქუჩებს, ამუშავებს ქარხნებს, მეტროს, ტელევიზორს, მაკინავარს... ერთი სიტყვით, უიმისოდ ცხოვრება დღეს თითქმის ვეღარ წარმოგვიდგენია.

ამ სამოცი წლის წინათ კი, როცა თქვენი ბებიები და ბაბუები თქვენი ხნისანი იყვნენ, საქართველოს თითქმის არ გააჩნდა ელექტროენერგია. არადა, იგი ძალიან სჭირდებოდა ქვეყანას. ელექტროენერგიას ელექტროსადგურები იძლევა, მათ აგებას კი დიდი თანხა, სათანადო აღჭურვილობა და გამოცდილი მშენებლები უნდოდა. მაშინდელ საქართველოში არც ერთი იყო, არც მეორე და არც მესამე. საბჭოთა წყობილება ახალი დამყარებული იყო და ქვეყანას ძალზე უჭირდა. და აი, ამ პირობებში მაინც ვაღაწყდა ზემო აჭქალის პი-

დროელსადგურის (ზაპესის) აგება. ეს მოხდა 1922 წელს.

დაწყებით კი დაიწყეს, მაგრამ მშენებლობას ბევრი რამ აბრკოლებდა, მეტადრე უსასხრობა. 1923 წლის იანვარში ვ. ი. ლენინის მითითებით მთავრობამ ზაპესის აგება საერთო სახელმწიფო მშენებლობის საქმედ გამოაცხადა, იგი გოგელროს გეგმაში შეი-

ტანეს და მშენებლობისათვის დიდი თანხა გამოუყვეს.

ზაპესი საზეიმოდ გაიხსნა 1927 წლის 26 ივნისს. ვ. ი. ლენინისადმი დიდი პატივისცემის ნიშნად ელსადგურს მისი სახელი ეწოდა. შემდგომ იქ ბელადის ქანდაკებაც დაიდვა.

განათლა თბილისის ქუჩები, ამუშავდა ქარხნები, ბინებში აინთო ელექტროანათურები.

ქალის სპ. საქ. ხს. ინფორმაცია

ნითაღი მოქლანი დ ა მავზოლუეში

მოსკოვის წითელი მოქლანი ძალიან ლა-
ძანია. ერთი შესედეით იგი დიდი და ვრცე-
ლი გეგონება, მაგრამ კარგად რომ დაჯე-
ვირდები, ოდნავ თუ სჭარბობს ჩვეულებრივ
პროსპექტს. შედგამ თუ არა ფესს წითელ
მოქლანსე, მუის თვალში გეცემა ლენინის
მავზოლუეში. რატომ ხდება ასე? მავზო-
ლუეში ხომ არც ისე ძალადია, და თან,
შუა მოქლანსე კი არ დგას, არამედ სიღრ-
მეში, კრემლის კედელთან?! თანაც, წითელი
კრანიტით ნაგები მავზოლუეშის შენობა
არც კრემლის კედლის წითელი აგურის
ფონსე გამოირჩევა.

არქიტექტორმა ალექსი შჩუსევა, რო-
მელმაც დაანროექტა მავზოლუეში, შემთხვე-
ვით როდი ააგო ასეთ ადგილსე ასეთი
ნაგებობა. (თბილისში, რუსთაველის გამზირ-
სე, ალბათ გინახავთ ჰარტის ისტორიის
ინსტიტუტის ლაძახი, მეტად თავისებური
შენობა, იგიც ამ სახელგანთქმული არქიტექ-
ტორის პროექტის მიხედვით არის აგე-
ბული).

როგორი უნდა ეოფილიეო მავზოლუეში?
ძალადი? მოქლანსე უკვე ეო ძალადი კომ-
კი და ძალადი ეკლესია. დბაღი უნდა
ეოფილიეო და ცენტრში უნდა დხედგათ?

არც ეს ივარუებდა. მაშინ იგი გადაეკრებდა
ისედაც ვიწრო მოქლანს. შჩუსევი ადგენდა
მავზოლუეში კრემლის კედელთან აღმართა,
ნაგებობას წინ დიდი სივრცე დაუტოვა. მავ-
ზოლუეშის ირგვლივ მოქლანი ოდნავ, ერთი
მეტრით ამაღლეს და იგი კარგად გამოიჩინ-
და ეველა კუთხიდან.

კ რ ე მ ლ ი

მოსკოვის კრემლი ქალაქის ცენტრში
მდებარეობს. ეს ძალადი ცალაზით შქომო-
დუდული ძველი ციხესიმაგრეა. ამ ცალა-
ზანში ნამეხებულია სხვადასხვა ფორმის
კოშკები. ერთ-ერთ მათგანსე ჩვენი ქვეყ-
ნის მთავარი საათია—კრემლის კურანტები.

1918 წლის 12 მარტს კრემლში გადა-
ვიდა სახელმწიფოს მთავრობა და მოსკოვი
ჩვენი ქვეყნის დედაქალაქად იქცა.

1937 წელს კი კრემლის სუთივე მთავარ
კოშკსე სუთიძიანი ლალის ვარსკვლავი
აღიკადა.

კრემლი არა მარტო მოსკოვის, არამედ
მთელი ჩვენი ქვეყნის ცენტრია. იქ უმაღ-
ლესი საბჭოს სესიასე ჩვენი სამშობლოს
ეოველი კუთხიდან თავს იურიან ხალსის
რჩეული დეპუტატები, მუშაობს საბჭოთა
კავშირის მთავრობა. კრემლის ერილობთა
სასახლეში ტარდება ჰარტის ერილობები.

მოსკოვის კრემლი ძალიან მკაყს ჰატა-
რა ქალაქს. იქ ქუჩებიც არის, მოქლანებიც,
სასახლეებიც, ეკლესია-მუხეუშები, ბაღები
და სკვერებიც. იქ დგას ჩვენი ქვეყნის და-
მარსებლის ვ. ი. ლენინის მეგლი, საბჭო-
თა ხელისუფლებისათვის ბრძოლაში დადუ-
ხულ წითელ მეთაურთა ქანდაკება. თვალსა-
ჩინო ადგილსეა ადმართელი უჩეულოდ
დიდი მეფე-ზარი და მეფე-ზარბაზნი.

16407

მ ე ბ რ უ ლ ა

ელზარდ ამბროსიძე

წყაროდან მომავალმა ქალმა სველი კოკა მხრიდან ჩამოიღო, ბრტყელ ქვაზე დადო და თუთის ჩრდილში შეისვენა.

— რა ამბავია, თალიკო, ამდენი წყლის ზიდვა? — გადმოსძახა აივნინად ნუცა ბებომ.

— სარეცხი მაქვს! — გაეპასუხა თალიკო და გრძელი ნაწნავი ზურგზე გადაიკაღო.

— ბარემ დაგეცადა, სანამ წყალს შემოგვიყვანდნენ ეზოში, — გაუღიმა ბებოს.

— ეჰ, შენ კი ვაიხარე, სოფლის თავიდან მოსდევენ და ვინ იცის, როდის მოაღწევენ ჩვენს ეზომდე.

— მაში შენი არ იუოს, დამწვდა მუხლები კოკებისა და სურების თრევით. საკუთარი ონკანი რომ ეზოში მიქონდეს, რაღას ვინაღვლიდი, — ნუცა ბებომ სველი ხელები ზიზილებიან წინსაფარზე შეიწმინდა და შოაჭირს გადაეყრდნო.

ნანუკა აივანზე დაფუსფუსებდა. ყვავილები წყალი დაუსხა, გასამწეურებლად გამოტანილი ბალიშები მოთელა, აფომფლა და ახლა სხვა

მხრიდან მიუფიცხა მზეს, მერე კიბე, ჩაქვები და შემოგებებულ ქოჩორა ქათამს მუშაობდა.

— რაო, მოგზივდა? ნუცა ბებო ისევ წყლის თაობაზე ელაპარაკებოდა მეზობელს.

— რა ვიცი, აღამიანო, იმ სამფეხას ხან სად დასდგამენ, ხან სადა, ახლა ჩვენს ხევთან ვაღმოუტანიათ... ჭროლას დააქვს, იმ სამიწეს.

— მაგ ხელსაწყოს ნიველირი მქვია, — ასძახა ნანუკამ, — ეგ ჭროლა ძია ვილაა, ახლოს არ გვაკარებს, დავგინახავს თუ არა, მაშინვე გამოგვრეკავს ხოლმე!

— თავის თავისა არაფერი გაეგება, ნეტა რა უნდა დაგეგმოს მაგ შაბატულთა ჭროლამ, — ამბობდა თალიკო.

— ეგ დამხმარეა, მთავარი ის ცალხემა, ჰალარა კაცია. სადაც ის ეტყვის, ჭროლაც იქ დადგამს ხოლმე ნიველირს.

იქვე ყელტიტველა დედალი კრუხკრუხებდა. თეთრად მოთვალული, მონაცრისფრო ბუმბული გულისპირამოდებული კაშწია კანბასვით ემოსა; ტიტველ კისერს იღერებდა, თვალებს ნაბავდა, ქოჩორა თავზე ბაფთასავით დასძიძიბებდა წითელი, კუწუხებიანი ბიბილო.

ბებო მეგრულას ეძახდა ყელტიტველას და რატომღაც გამორჩევით უყვარდა. სხვა ქათმები მავთულში ხდით შემოღობილ სადგომში მყავდა და მწევედელი, მეგრულას კი ანებივრებდა, ეზოს გარეთაც კი უშვებდა საილალოდ. ანაზდად ღია ქიშკარში ჭროლა შემოფრატუნდა.

— ნათილდე, იმ დღეს რომ ჭრელი ქათამი მოვიციდე, ერთი ჩარქვა არაუი კიდევ მეკუთვნის იმის საფასურში! — ასძახა ჩახლერილი ხმით ბებოს.

— შენ ოღონდ წყალი დაგვანახე და არაუყეროჯორ დაგაღონებ, — გაუღიმა ნუცა ბებომ, დაბლა ჩამოხედა, ჭროლას ბოთლი გამოართვა და მარნისკენ წავიდა.

ნანუკამ ამრჩვით შეხედა ჭროლას და ორლობეში გავიდა. მეგრულა ნამდვილი კრუხივით კრუხკრუხებდა და ღობის ძირებში ბუღარაობდა.

მაღე ნუცა ბებოც გამოჩნდა, ალბათ სტუმარს თუ აცილებდა. ჭროლა ბრავბრავით მიდიოდა, დიდრონ ბათინეებს ძლივს მიათრევდა.

ბებომ მხარზე ალირსით მოხვია ბელი შევილიშვილს და ორლობის გასწვრივ გაახედა.

— ხედავ? უკვე მოკრუხებულა ჩვენი მეგრულა. მკვიანი ქათამია, კარგი კრუხობა იცის, წინა ბუღარაზეც ერთი არ გაუცუღდება, ყველა გამოჩეკა; წავიდეთ, შვილო, კვერცხები ავურჩიოთ და საბუღარიც მოვუშნალოთ, — ნანუკა მოაბარუნა და სათივისაკენ წაიყვანა.

სათივის ბაძის კაშზე მანუელით მოწნული გოდრულა ეცადა. ბებომ ჩამოსხნა, შიგ წმინდა

თივა ჩააფინა და ახლა სარდაფისაკენ გაუძღვა გოგოს.

სარდაფში ნახევრად ბნელოდა. ბებო თაროსთან მიღგა. ნარჩენი შატულის ფთილებით სავსე აწლის კალათი გამოიღო და ნანუკას დაბალ მაგილაზე დაუდო. გოგონამ უნებურად ხელები მოაფათურა ფაფუკ შატულში და თითები თიკი-ალა კვერცხების სიმკვრივე იგრძნო.

ნუცა ბებო კალათიდან თითო კვერცხს იღებდა, ცალი ხელით კრაქის გასწვრივ დაიჭერდა, მეორეთი მოუჩრდილავდა და სინათლეზე გახედავდა ხოლმე შუქჩამდგარ მოვარდისფრო წრეს.

სიბნელეში ბადრ მთვარეს ჰგავდა სხივამდგარი კვერცხი, ცალ მხარეზე ოდნავ ვაწეილოს.

— აი, შვილო, ხომ ხედავ, ზემოთ თეთრი რკალი რომ ატუვია განათებულ წრეს, მაგას კვერცხის ბეჭედს ვეძახით. როგორც ხეს აქვს კვირტი სახარებლად და სანაყოფედ, ასევე კვერცხსაც... კრუხს მხოლოდ ბეჭდიანი კვერცხები უნდა დავუწყუოთ წიწილების გამოსაჩეკად.

ბეჭდიანი კვერცხებს ბებო ფრთხილად ალაგებდა გოდრულაში. მაგრამ აი, ერთს აღარ დააჩნდა თეთრი რკალი. ბებომ გვერდზე გადმო კვერცხი.

— ასეთებს ფაჩხატს ვეძახით, ამისთანა კვერცხებს ქათმები გასაჩუქებლად ღებენ, საგოგლიმოგლოდ. — ბებოს ღიმილი დაემჩნა ნაოჭებით დაფშხალულ კეთილ სახეზე. ნანუკას

ერთი კი შეხედა და მორიგი კვერცხის შემოწმებად კალათში ხელი მოაფათურა.

როცა გარეთ გამოვიდნენ, ნანუკამ თვალბინი დახუჭა და ისევ გაახილა, ეძნელებოდა დღის სინათლის შეჩვევა.

— ეწოს კარი გააღე, ბებო გენაცვალოს. სადაცა დაბრუნდება ჩვენი მეგრულა. — უთხრა ნუცა ბებომ და გოდრულა ფარდულისაკენ წაიღო.

ნანუკამ კარი გააღო და კვლავ ბებოსთან გაჩნდა. ბებომ გოდრულა შემადლებულ ადგილას დადო, ქაშანურის პირმოტეხილი ჯამი წულით გაავსო და იქვე დადგა. მერე სიმინდის მარცვლები მოაწნია და გამოეცალა.

— თუ ეშეება, აკენავს, ეწყურება — დაღვეს და თავისით ჩაჭდება, — თქვა და გოგონას მოხვია ხელი, სახლისაკენ წაიყვანა.

მერე ხელპირდაბანილი, ყვავილებიან ჩითის ხალათში გამოწყობილი ნანუკა სადილს მიირთმევდა, ბებო კი ბროლის დიდ ქიქაში გოგლიმოგლს უყუთებდა.

— სანამ დედა და მამა ჩამოგაკითხავენ, საფულელ გოგოს უნდა დაგამსგავსო, მზეში გავლებულსა და ლოყებდაბრაწულს, — აღერსით ეუბნებოდა.

ნასადილებს ნანუკა აივანზე გამოვიდა და გოგლიმოგლს შეექცა, ბებო ძირს ჩავიდა და ცოტა ხნის შემდეგ ქათამი მოისაკლისა.

— მეგრულა აღარ ჩანს, შვილო, მიკვირს და

გამკვირვებია. აქამდის ხად შეაგვიანდა, სადმე უაღაგო ალაგას ხომ არ დაიბუღა.

ამის გაგონებაზე ნანუკამ ჭიქა ფანჯრის რაფაზე დადგა. კიბე ჩამოირბინა და ორღოდეში გაჯვარდა. ხვევისაყენ მიდიოდა და ღობის ძირებს თვალებით ჩხრეკდა. არსად არაფერი ჩანდა. ღობეს რომ ვასცდა, შედგა და ბუჩქებით მოფენილ ხევს გახედა. ბოგირის ცოტა ზემოთ სამფე-ზზე შემდეგარი ნიველირი მოჩანდა, მის სიახლოვეს არავინ იყო. ანაზღადა ნიველირის ფეხებთან მოგოგმანე ქათმები დაინახა და იქით გაიქცა. ახლოს რომ მივიდა, გაუყვირდა. ქათმები ერთ ადგილას ხტოდნენ, ფართხალბედნენ, გაქცევა უნდოდათ. მაგრამ ვერ ახერხებდნენ.

— მეგრულა. მოდი ჩემთან. ლამაზო, ვერ მიცანი განა? — აღერსიანად შესძახა ნანუკამ. ქათამა ფართხალი შეწყვიტა და აქაქანებულთი მათი ეშვებოდა—მერე ბოლოთი ნიველირის ფეხზე იყო გამობმული. გოგომ მათი შეაწყვიტა ნიველირის, მეგრულა ხელში აიყვანა და მიმოიხედა. ცოტა ზემოთ, ფშატის ძირში, ჭროლა გაშხლართულიყო და მადიანად ხვრინავდა, იქვე ცარიელი ბოთლი და ძეხვის ნაცყკენები ეყარა.

— ეს რაღა ამბავია! — ცალხელა, ჭალართ-მიანმა იხინერმა გზიდან გადმოუხვია და ნიველირისაყენ წამოვიდა.

— რა გაიკვირვე. ეგრე შვრება ყოველ ცისმარე! თერო ძაფზე სიმინდის მარცვლებს ააგებს და ანეცხებად უყრის ქათმებს! — გამოხდა კედელთან დაუურსულმა დედაბერმა. — იჭერს და მერე არაუხე ცვლის სოფელში.

იხინერი გაბრაზდა, ძაფი შეაწყვიტა ნიველირის, თერთი ქათამიც გაუშვა და ნანუკას შესცინა.

ნანუკამ მეგრულა გულთან მიიხუტა და შინისაკენ მოკურცხლა. აქაქანებული მიიჭრა ბებოსთან და უყვლადფერი სხაასხუპით მოუთხრა.

— ვიცი, შვილო. — გაეცინა ბებოს და თავზე ხელი გადაუსვა გაკვირვებულ გოგოს, — იმ დღეს რომ ჭრელი ქათამი შემასყიდა, ისიც ჩემი იყო, მაგრამ არაფერი ვუთხარი... კიდევ რომ ვუთხრა, რა გამოვა, არაუისაგან ხელმოთავებული კაცია. მე რომ არ მივცე, უფრო შორს წავა. მთელ სოფელში იწანწალეებს და სანამ იმ ცარტანი ბოთლის ოხტში არ ამოვა, არ გაეყარება სამუშაოს... ვეშურები, ეგებ დროზე გამოიყვანონ ის დალოცვილი წყალი.

ბებომ ქათამი გამართვა გოგოს, სული შეუბერა, ბუმბული შეუთვალეირა და ახლა ნანუკას მიუბრუნდა:

— ხედავ, ნაცრის აბაზანები მიუღია, ბუმბუ-

ლი გაუსუფთავებია. მომზადებულა... ბანთან მიიყვანა, ფეხები გადაბანა, ფეხები დაკონდლებული ტალახი გააცილა. — სანამ გამოჩქავდეს, ვინ იცის, რმდენჯერ გადაურეცს კვერცხებს ამ ფეხებით. თანხარად დაევათოო, არაფერი გამოლაუდესო. — ამბობდა თავისთვის.

ნანუკა კაბის კალთაზე ხელმოკიდებული, გვერდით დაუყვებოდა ბებოს.

ბინდებოდა, მწიფე ალუბლისფერი გადაქრავდა ცას. ბებო და შვილიშვილი ღია ფარდულში შუვიდნენ. ნუცა ბებომ ქათამი ძირს დასვა, მეგრულამ კრუჯკრუხით გაიარა, უხალისოდ აენკა რამდენიმე მარცვალი, წულიან ჭამს ერთი-ორჯერ ნისკარტი დაადო და მადლა აიხედა, მერე საბუღარში ჩახტა, კვერცხებს გაღაფოფრა და აღარც განძრეულა.

გვიან საღამოს მთელი დღის ხტუნვა-თამაშით დაღლილი, საამოდ მოთენთილი ნანუკა ლოჯინში იწვა. ოთახში მადალი ფანჯრიდან სავსე მთვარე იხედებოდა. მისი ვერცხლისფერი სხივები დაცილიაგებდნენ გოგონას თმის კულულებზე და გრძელ წამწამებზე.

ნანუკას ტკბილად ეძინა და სიწმარში კოპწია. ფერად წიწილებს ზედავდა.

მ ჯ ე რ ა

სიმონ შამურდანი

მინდა: სულ კარგად ვისწავლო.
ჯანითაც ვიყო მაგარი,—
როდესაც წამოვიზრდები,
ვგავდე იური გაგარინს;
კოსმოსის უღაბნოეთში
გავკვებო გზები ახალი,
ასი ცის იქით გავშალო
სანშობლოს დროშა მაღალი;
მეც ვასახელო მამული—
უსაყვარლესი მშობელი,
ჩემი გმირობით ხარობდეს
ყველა ქალაქი, სოფელი.
მზისაკენ, ვარსკვლავებისკენ
მიმაქროლებენ ფიქრები...
მჯერა, დიდი რომ გავხდები.
მეც კოსმონავტი ვიქნები.

პატარა დიდი ბავშვი

ბეჭე-ბიჭის აბგავი

აბა აბგავი
ბეჭესთან შეხვედრიდა,
ანუ
„დედა ნახე, მამა ნახე,
შვილი ისე გაძმონახე...“

ეჭე-ე, მოდის...
ბეჭე მოდის,
ბეჭე —
შვილი ბეჭემოთის!
იმოდენა დრუნჩი აქვს,
გეგონება ურჩია:
იმოდენა თავი აქვს,
გეგონება ავია.
ბეჭე-ბიჭის ტან-ფეხიც
ყურადღების ღირსია...
სულ მთლად დედამისია,
სულ მთლად მამამისია.
წონითაც და ზომითაც
მის ტოლებზე წინაა...
დედამისი გაიძახის:
— ბეჭე ბაწაწინა.

იოლია „ბაწაწინას“
ნაკვლევის მიგნება,
როცა ბეჭე გაიზრდება
ბეჭემოთი იქნება...
ეჭე-ე, მოდის...
ბეჭე მოდის,
ბეჭე!
შვილი ბეჭემოთის!..
აბა აბგავი
ბეჭეს ბანაობისა,
ანუ

„რაც მოგვივა ღვთისთაო,
შველა შენი თავითაო...“

ერთხელ, სანამ ბეჭეს დედა
თავის ეზოს ჩაივლიდა,
შეამჩნია,
წყლის წვეთები
მოწანწყარებს აივნიდან...
ეს რა მომივიდაო,
ეს რა დამემართაო, —
ამ სიციხეში წვეთები
საიდან და სადგომი?..
სანამ მიზნებს გაარკვევდა,
წვეთი წყაროდ იქცა.
ჰოდა, აივანი
ღამის ჩამოიქცა.
ღარღობს ბეჭემოთი,
დღედა ბეჭემოთი:
— ნუთუ ჩამეყარა
წყალში ეს რემონტი?..
უცებ იჭვი გაჩნდა,
ერთადერთი იჭვი:
ბეჭე გაახსენდა —
ცელქი ბეჭე-ბიჭი...
აირბინა კიბეები,
(თუ არბენა ამას ჰქვია!)
ვაპ, რას ხედაუს!
ყველაფერი
წყალს არ მიაქვს:
მობატული თარღები,
გაკვირტული ვარღები,
თფშები და ქიქები,
ბეჭე-მამის წიგნები;
მაგილები, სკამები,
ქულები და კაბები...
ეს რაც ცურავს, —

რაც არ ცურავს—
 აღარ მოჩანს
 წყალში სულაც.
 ყველაფერი არეულა
 ამ ოთახში,
 იმ ოთახში...
 საცოდავმა ბებემოთმა
 შემოიკრა ტორი თავში!
 გატოპა და ამ ტოპავში
 დაეკარგა ცალი ქოში...
 როგორც იქნა შეაღწია
 დედამ საბაზანოში:
 ...წვეს გულაღმა ბეჭე,
 მღერის ნება-ნება,
 მოჩქეფს გრილი წყალი,
 წყაროდ ექანება.
 გაიფიქრა დედამ:
 — ეს რა გააკეთა?—
 მერე ონკანები
 უცებ გადაკეტა.
 სიტყვასაც არ ამბობს,
 ესაა, რომ ხენვის,
 ცელქი ბეჭე-ბიჭი
 აიყვანა ხელში;
 ფაცხაფუცხით გაამზრალა,
 სულ ახლები გადააცვა...
 იცის—
 შეიღმა დააშავა,
 მაგრამ ისიც კარგად იცის,
 რას უშველის ახლა ლანძღვა!
 დარდობს დედა-ბებემოთი:
 — სულ წამიხდა ეს რემონტი:
 მთელი კვირა არ გვეძინა,
 დიდ-პატარა ვესეოდით.

ახლა წყალში ჩამიყარა,
 აქეთ გარჯა,
 იქით—ვალ...
 უცებ მისდაუნებურად
 დაუძიმდა ცრემლით თვალი.
 შეილსაც სევდა შემოაწვა,
 (მისი ღრუნში ნახვად ღირდა),
 არავის არ უცემია,
 ბიჭი ისე აქვითინდა.
 უმიზეზოდ?
 ოასა ბრძანებთ,
 ყველაფერი სიზმარს ჰგავდა...
 იმ ცრემლებით დედის გულში
 ბეჭე უფრო გაიზარდა!

— დილის შემდეგ შენ პიონერული ჟურნალ-გაზეთების მკითხველი გახდები. მაშინ კითხვაში უკვე კარგად იქნები გაწაფული და საბავშვო წიგნებთან ერთად შენი ცხოვრების თანამეზარეობი გახდება ჟურნალი „პიონერი“ და გაზეთი „ნორჩი ლენინელი“.

ქართული საბავშვო ჟურნალები ჯერ კიდევ ერთი საუკუნის წინათ გამოდიოდა. პირველად ქართულ საბავშვო ჟურნალს „წყარო“ ერქვა, მერის გაუქმდა და „ნობათი“ დაარსდა. ისიც მალე დაიხურა. 1890 წელს კი გამოსვლა იწყო „ჯეჯილიმა“. შემდეგ მას მხარი დაუშვენია მეორე საბავშვო ჟურნალი „ნაკადული“ და „ნაკადული“ თვე-

პიონერული

მეულზე, თანატოლებზე ყველაფერზე, რაც მათ ახარებთ თუ აწუხებთ. გაზეთი აქვეყნებს ბევრ სახალისო და გასართობ მასალას. „ნორჩი ლენინელი“ დაუყოვნებლივ ეხმარება ყოველ მნიშვნელოვან ამბავს. პიონერები ამ გაზეთს კოლექტიურადაც კითხულობენ და ერთობლივად ეხმარებიან იქ დასმულ საკითხებს. გაზეთი გამოდის კვირაში ერთხელ. პარასკევობით.

ქართველ ბავშვებს ძალიან უყვართ ჟურნალი „პიონერი“. „პიონერი“ „დილასაღით“ თვეში ერთხელ გამოდის. იქ იბეჭდება საბავშვო მოთხრობები და ლექსები, სახელგანთქმულ მეცნიერთა წერილები, საუბრები. ჟურნალი მკითხველებს აცნობს ჩვენი დროის სახელოვან ადამიან-

პიონერული უკანა-გახეთი

ში სამჯერ გამოდიოდა. ორი თქვენი ასაკის ბავშვებისათვის იყო განკუთვნილი. ერთი — მოზარდილთათვის.

ამ ჟურნალებმა დიდი ამაგი დასდეს ქართული საბავშვო ლიტერატურის განვითარებას.

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ, როგორც ჩვენი ცხოვრების ყველა სფერო, საბავშვო ჟურნალ-გაზეთების გამოცემის საქმეც მძლავრად აღორძინდა. „ჯეჯილიმა“ და „ნაკადულის“ ფუძეზე აღმოცენდა ახალი ჟურნალები „ოქტომბრელი“ (შე-

მდეგ მას „დილა“ დაერქვა) და „პიონერი“. შეიქმნა გაზეთი „ნორჩი ლენინელი“.

„ნორჩი ლენინელი“ ქართველი პიონერების საყვარელი გაზეთია.

იგი, ცხადია, უმეტესად ჩვენი პიონერების ცხოვრებაზე წერს, მაგრამ არც უცხოელ ბავშვებს იციწყებს, ამას გარდა აშუქებს ქვეყნის საშინაო და უცხოეთის ამბებს. „ნორჩი ლენინელში“ ხალისით თანამშრომლობენ თვით მისი მკითხველები — პიონერები — გაზეთის ნორჩი კორესპონდენტები. ისინი გაზეთში წერენ თავიანთ სკოლაზე, რაზეზე თუ რაზ-

ნებს, დიდ ადგილს უთმობს პიონერული ცხოვრების ამსახველ ნარკვევებს, მოსწავლეთა შემოქმედებას — ბეჭდავს ბავშვების ნახატებს, მოთხრობებს, ლექსებს, წერილებს.

ქარგი თუბაობისათვის ჟურნალმა დიდი პატრული დამხმარება — მთავრობამ იგი დააჯილდოვა „საპატიო ნიშნის“ ორდენით.

ჩვენს დიდ ქვეყანაში პიონერული ჟურნალ-გაზეთები გამოდის თხუთმეტივე რესპუბლიკაში და ამ რესპუბლიკების ენებზე.

საბჭოთა კავშირში სულ ოცდარვა საბავშვო გაზეთი და ოცდაათზე მეტი ჟურნალი იბეჭდება.

ოთხი დრო

გიორგი წარმოთქმლი

გაზაფხული მოვიდა,
ნიტებით და კვირტებით,
ხოხფერად კვავილებს
და სმწვანეს გზირდებით.
მობრძანდება ზაფხული
და სიცხე არჩახული.
მაჲ ზღვას მიამურებენ
ზაზული და ხახული,
მემღვტ მემოიდგომა კი
მიინახვს კველა სიღის,
ჩაბრდება ჭურ-მარანს
ტყბილი ტვირთი ვუნახის...
ხის ფოთლები გაჰყვება
წურთების მუძისიღის...
მიამურებს თბილ ქვეტებს
ფრინკულ ბის გუნდები,
მერე მოვა ზამთარი
თეთრი იაბუნდებით,
კოსტა თხილამურებით,
ციკებით და გუნდებით.

პრუსი და წიფილები

დ. გოგიაშვილი

— უჩემოდ მირს არ წახვიდეთ,
სომ გავაფრთხილეთ, მვილებო,
რას გაძირბიხართ, რა მოხდა
ჩემს ფრთებქვეშ გამოხრდილებო?
არსად წავალთო, მიოხართო,
თქვენი პირობა ეს იყო?

— უვანწაღა მოგვამს, წივ, წივ, წივ,
ჩაბრა, გვიძველე დედეკო,
წამოიტიბა მამალი,
თან მოიკვანა ამალა,
და კრუხმა ურჩი მვილები
სელად ფრთების ქვეშ დამალა.
უვა-უვას მახილით გაფრინდა
მეძინებელი უვანწაღა.

ხუთთსანი ტარიმლი

ავთანდილ მთარალიშვილი

ტარიეღი პირვედ კლასში
დაღის უკვე რა ხანია.
კარგად სწავლობს და წიგნებით
სუფთა აქვს და ახალია.
გაგვანარა, როცა გვიოთხრა:
— თინათინის ნახმარია!

მოზუნთავსა მოჯანი

მხატვარი სოფიო ქინწურაშვილი

ჭიდაობა

არც თუ დიდი ხნის წინათ ჩვენში ჭიდაობა ისე იყო გავრცელებული, როგორც დღეს ფეხბურთია. სოფლის საჭიდაოზე ყოველ საღამოს გახურდებოდა ხოლომე ჭიდაობა. ყველა ქალაქში იყო ციოკი, სადაც ფალანგები ეჯიბრებოდნენ ერთმანეთს.

საქართველო მუდამ განთქმული იყო მოჭიდავეებით. ლეგენდასავით მოაღწია ჩვენამდე კულა გლდანელისა და ნესტორ ფეხბურთის სახელებმა. ამ რომოცდაათი-სამოცი წლის წინათ ჩვენში ქუხდა სახელგანთქმული გოლიათის სანდრო კანდელაკის სახელი. ძია სანდრო ისეთი ღონიერი ვინმე იყო, რომ ხელით გრეხდა ნაღს, უკნიდან შეუდგებოდა ავტომობილს და მალა სწევდა. მისი მომრევე იმ ხანად ამ არემარეზე არავინ იყო. სანდრო, ისე როგორც სხვა ქართველი მოჭიდავეები, ქართული ჭიდაობის დიდოსტატიც იყო. ქართული ჭიდაობა ჩვენში ახლაც გავრცელებულია.

ოლიმპიურ თამაშებზე კი შეჯიბრება იმართება სამი სახის ჭიდაობაში: კლასი-

კურში, თავისუფალში და ძიუ-დოში. თავისუფალ ჭიდაობაში ფეხის ხმარებაც შეიძლება, კლასიკურში კი მარტო ხელებით ჭიდაობენ; ხოლო ძიუ-დო ბევრი რამით ჰგავს ქართულ ჭიდაობას. ძიუ-დოსტებიც ჩონებით ჭიდაობენ. ეს ჭიდაობა იაპონიიდან შემოვიდა.

ქართველ ფალანგებს მთელი მსოფლიო იცნობს. ოლიმპიურ ასპარეზობაზე მათ ბევრჯერ ასახელეს

სამშობლო. ოლიმპიური ჩემპიონები იყვენენ დღევით ციმაკურიძე, არსენა მეკოკიშვილი, ავთანდილ ქორიძე, გივი კარტოზია, მირიან ცაოქალამანიძე, შოთა ჩოჩიშვილი, რომან რურუა.

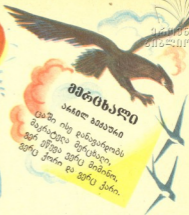
ჭიდაობა ძველ საბერძნეთშიც მეტად უყვარდათ. ერთმა იქაურმა მოჭიდავემ,

სახელად მილონმა, ეტეჯერ მოიპოვა ოლიმპიური მსოფლიო დალი. მილონი ბავშვობაში მწყემსი ყოფილა. ჰაბუკობისას, ძალ-ღონე რომ ერჩოდა, ხბოს აიხუტებდა თურმე და ისე დარბოდა. ხბო თანდათან გაიზარდა, თანდათან მოემატა ძალ-ღონე მილონსაც. ბოლოს ისე გავარჯიშებულა, რომ ხარი მხრებით აუწევია და ისე შემოუვლია სტადიონისათვის.

თუ გინდა, რომ მოჭიდავესავით ღონიერი გამოხვიდე, რაც შეიძლება მეტი უნდა ირბინო და იხტუნო, იკურავო, ფეხბურთი და ხელბურთი ითამაშო. როცა ცოტა წამოიზრდები, უახიანი, გამძლე და ცკაფი ბიჭი ჭიდაობასაც იოლად დაეუფლები.

მერთხალი

აჩაბილ ბაბაური
ცაში ისე დანაწარღობს
მაქრატულა მურცხალი,
ფერ მუწუვა ფერც მიძინო,
ფერც ქორი და ფერც ქარი.

დეღუნარბუშში

გივი ბიბინაძე

მზიარული ტაში-ტუში
არუმარეს ფიჩინება.
კოსფერ დედღინარბუშში
მიგვიწვივს დედღინებმა.
ფერ შეჯობრი ჰქონდათ ცურვის,
გამოვიდა დედღინთ გუნდი,
მერე სიმალღეში ბტუნებით
გვასროდინეს ცაში ქუდი,
ბოლოს ვალსიც რომ იცეკვს,
სიცოლისგან გადებუნდით.

თხა კიკინა

ზობა ზაბთინი

თხა ნაცარა,
თხა კიკინა,
ქორფა ნეჭრით გატიკნილა.
ბაკ-ბუბა, — შინისაკენ
მიღის ახლა ასკინკილა.

თხუპანია ღორი

ციცქნა გოჭი ამასწინათ
ეკამ წყალში ჩააწვინა,
ჩამოჰბანა ყელი, ყური,
ოთხი ფეხი პაწაწინა.
მერე ფრთხილად შეამშრალა.

ჭვეშ დაუგო მშრილი ჩადა,
მაგრამ უცებ საიდანღაც —
— ღრუტ-ღრუტ! — ღორმა დაიძახა
და ის გოჭი პაწაწინა
ისევ დაღუში ჩააწვინა.

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

გაზაფხული

ბავშვთა მთავარი

უაფილებმა მოიხილა
საქართველოს მთა-ბარი,
ცქირალებუნ მინდორში
თუმური და თამარი—
ქებლებს იჭერს თუმური,
ქებლებს უშვებს თამარი.
გაზაფხული შარტაღს და
ცივებული რამ არი.

წყალი მთმაქვს

ნოღარ უაზანაძე

თარი, თური,
თარი, თური,
წყალი მომაქვს
სათითურით.
ღაგარწყულღ
სათითურით
ათი ხბო და
ათი ფური.

ავთანდილ მახარაძე

მ.ნ.ბ.

ფარშევანგმა ოფოფს
უფეშკაშა ფაფა.
ფუთიანი ტაფა
გასუფთავდა სწრაფად.

ქიანტველამ კილოფზე
ჭიალუა შეტამა.
ჭოღა ტინტურით ამზადებს
ტუტულების შეტამანს.

მ.ს.ტ.ე.ბ.

ნოკა და ლეო

ნიკამ ჰკითხა ლეოს:
— სად ხარ მთელი დღეო?
— საბავშვო ბაღში ვიყავი,
ვიმზიარულეო.

კატა კნავილა, მსხვიანა, წორუწუნ-წორიანას
აწორუწუნ-აწორიან-ასწამაქვებდა.

მხატვარი ვურაბ ჟორჯინიძე

ქ ლ ო უ ზ ც ე რ ი

ქ ე რ ი
 — თუ იცი, ქარი რა არის? —
 ვკითხე პატარა ხარებას.
 — ჰაერიაო, რომელსაც
 სულ ხაღლაც მიუჩქარებდა.
 შოთა აბიხანაშვილი

მეშე ვერ მივალა...
 დედამ თვას პერანგი გაურეცხა.
 — წალი, შვილო და მზეზე გა-
 ფინე.
 გაარბენინა თვამ პერანგი და მა-
 შინვე შემობრუნდა.
 — მზეს ვერ შევწვდი.

გამოცემა

გზაფხულა

მოფრინდენ.

ლა

ცყუმი დახვდენ.

იწა.

ეძინა.

მოფრინდა.

გააღვიძა, აღექი,

გზუიან.

გლოზს,

ჭიკჭიკუნს,

ამოვიდა,

ძოვს,

ამოვიდნენ, გზაფხული მიბრძანდაო.

შაშვი აბაშიძე

ექვსის მომდევნო რიცხვზე
მოეშლით სულ ბოლო ასოს,
მოვაცლებთ შუა მარცვალს.
სხევენზე რომ ბადეს აქსოვს.

შეეკრებთ და დაეწმატებთ
წინ მეთორმეტე ბგერას,
სიტყვას მივიღებთ, რასაც
ქვეყნად ვუსურვებთ ყველას.

ანდაზები

სწავლა კაცს სიბერემდე არ მოსჭარბდება.
სწავლა სინათლეა, უსწავლელობა სიბნელე.

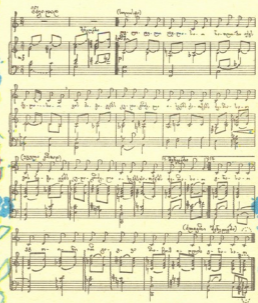

„ნათლობა“ აქვს მედასო

მარტინოვი
2010-2011 წწ.

ლეჰი ტარიელ ხავთასისა
მუსიკა გივი ჩიქიაშვილისა

ფელი-ფელი, ფედასაო,
„ნათლობა“ აქვს მედასაო,
— ვის პატივებს კუდაგარქედა?
— იხვებს, ქათმებს, ძეგასაო.
— რაც ბიჭია, კარგად ვიცნობთ
მეღას გაიძვერასაო:
ეგ ოინი არ გაუფა
რატომ იღრის ენასაო!

საქართველოს
ალმატა-სა-ინა
და 3-ი დონის
საბავშვო
პროსტრუცია
რეკონსტრუქციის
კომპლექსური
სახლის
შენიშვნა
გამოცემის
მ-ი წილი
საქ. კ. ბ-ის
გამოცემლობა
Издательство
ЦКР КИГ Грузии

შთავარი რედაქტორი მუხრან მათაგარიანი
სარედაქციო კოლეგია: მკურანე აგბოკაძე, ილია ანთიმავა, ქუკური გომიანიანი,
ლევინა მრამბ, ზურაბ ლეჟავანი, (პ/მე მდივანი), მანანა კოზახიძე, ვალა
ლუსაბერიძე, მაყვალა ვრედიშვილი, გიორგი როინიანიანი (სამხატვრო
რედაქტორი), გივი ქანაძე, გარი ნიქლაური, გივი თიქიანიანი.

ბავშვდევნი პერი წაგთმობს

მოდით, მოდით, გამოეცხობა, გავაზი — იბრუნს, ღერისს, 14 აპრილს მოგვადიხოს — 93-93-30, 95-95-15,
2010 წლის — 93-93-30, 95-95-15, 9999 რედაქტორი — 93-93-18, კარგო 93-10-32, 93-93-18, 93-93-18
გვეყვი ასევე 7/1-80 წ. ხელმოწერა განხორციელდება 21/11-80 წ. საბავშვო წილის 60x90,
ფრ. წაბ. ფურც. 25x ტიპო 172,950. წიკ. № 303. „მედი“ № 4. მოსკოვის რაიონის მთავ. ფაილ 20 კმ

69879

